

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Мадлен Данова

за дисертационния труд на Мария Кръстева

на тема

Игра на жанрове: животът и творчеството на американските писатели Ф. Скот Фицджералд и Ърнест Хемингуей в съвременната постмодерна литература

за присъждането на образователната и научна степен „доктор“

в научна област „Хуманитарни науки“,

направление 2.1 „Филология“ (американска литература),

Катедрата по англицистика и американистика,

Факултет по класически и нови филологии,

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Данни за дисертантката

Мария Кръстева е родена на 07.06.1986 г. в гр. Кочани, Република Северна Македония. През 2005 г. година е приета да учи в катедрата по Английски език и литература във Филологическия факултет на Университета „Св. Кирил и Методий“ в Скопие, където се дипломира през 2009 г. Същата година е приета в магистърската програма по Американистика и трансатлантически отношения на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в София, която завършва успешно през 2011 г. През 2012 г. започва да работи като хоноруван преподавател в катедра „Английски език и литература“, Филологически факултет, Университет „Св. Кирил и Методий“, Скопие и в катедра „Английски език и литература“, Филологическият факултет, Университет „Гоце Делчев“, гр. Щип, Република Северна Македония, където продължава да работи и до днес.

Мария Кръстева води курсове по Съвременен английски език, Американска култура, история, цивилизация и литература. През 2014г. тя е зачислена като задочен докторант към

катедра Англистика и американистика на ФКНФ, Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Данни за докторантурата

Мария Кръстева е зачислена като задочен докторант през м. ноември 2014 г. към катедра Англистика и американистика на СУ с научен ръководител проф. д-р Мадлен Данова и е отчислена с право на защита през м. ноември, 2018 г. след като е изпълнила всички предвидени в индивидуалния план дейности. Дисертационният ѝ труд на тема „Игра на жанрове: животът и творчеството на американските писатели Ф. Скот Фицджералд и Ърнест Хемингуей в съвременната постмодерна литература“ е обсъден на заседание на катедра „Англистика и американистика“, ФКНФ, СУ, на 11 септември, 2020 г. и е насочен за защита пред научно жури.

Въз основа на представените документи, мога да потвърдя, че в процеса на обучението на докторантката и при разкриването на процедурата за защита на дисертацията няма нарушения на ЗРАС или на Правилника на СУ.

Данни за дисертацията и автореферата

Дисертацията е написана на английски език и се състои от 151 страници, като включва увод, пет глави, заключение и библиография. Темата на дисертацията е фокусирана върху един от най-динамично развиващите се жанрове в постмодерното писане, биофикцията, и по-конкретно върху начина по който съвременни американски писатели пренаписват живота на две от иконичните фигури в американската литература през 20 в., Ф. Скот Фицджералд и Ърнест Хемингуей. Основен фокус на изследването е как постмодерната игра на жанрове изгражда нови, неочаквани повествования чрез това, което Мария Кръстева нарича „биосъхранение“ и което се явява най-малката структурна единица в конструирането на фикционалните биографии на двамата писатели.

Чрез проследяване на изграждането на наративните идентичности на героите в три съвременни биофкции, *Z: A Novel of Zelda Fitzgerald* (2013) на Терез Ан Фаулър, *The Paris Wife* (2011) на Пола Маклейн и *Hemingway's Girl* (2012) на Ерика Робък и в съпоставка с

полу-автобиографичния роман на Зелда Фицджералд, *Save me the Waltz* (1932) и автобиографичния пътепис на Марта Гелхорн, третата съпруга на Хемингуей, *Travels with Myself and Another* (1978), Мария Кръстева разкрива механизмите, които съвременните писатели използват за подкопаване и пренаписване на историята и на живота на историческите личности чрез дестабилизирането на биографичното. Дисертацията разкрива как тези наративни идентичности се изграждат чрез последователности от отделни случаи на „биосъхранение“, които всеки автор пренарежда и прегрупира по свой собствен начин, за да даде на читателя възможността да преосмисли и преоцени съществуващите наративи и изгражданите от тях образи. Мария Кръстева проследява как това се случва чрез използването на пародия и колажни техники, както и чрез специфичния процес на конструиране на всеки отделен наратив, като водеща остава идеята за проследяване на играта на жанрове, върху която стъпва всяка една от анализираниите биофикции.

Уводът въвежда в полето на изследване, свързано с бурното развитие на този граничен жанр и представя методите на изследване и задачите, които си поставя дисертацията, както и материала, който ще бъде използван. Мария Кръстева въвежда и своя собствен термин, „биосъхранение“, който е основа за цялостното изследване. Мария Кръстева използва този термин „ в смисъл на „литературното“ разказване на конкретни житейски истории, като съставката „био“ се отнася не до биологичните факти а до биографичните такива. Терминът метафорично се съотнася с научния процес на биосъхранение, като всъщност обозначава уникалната жанрова игра в постмодерното пренаписване на живота на известни исторически личности, които от своя страна са също автори на фикции“ (Автореферат, стр. 8).

Първите две глави на дисертацията са изцяло посветени на критическото преосмисляне на биофикцията като част от постмодерното писане, като първата глава разглежда проблема за жанра в литературата и преплитането на жанрове и жанрови характеристики в постмодерното писане, а втората глава е посветена на критическия анализ на авто/биографичното писане и ролята на „биосъхранението“ в конструирането на нови и нови наративни идентичности, които запълват липси и преобръщат утвърдени представи. В тези глави дисертанката показва, че дългия път, който е извървяла в критическото преосмисляне на съществуващите теории и подходи към литературните текстове на постмодерността, са й

дали възможност да открие свой уникален метод на изследване, който би могъл да реши някои от основните проблеми на анализ на биофикциите.

Това е показано в следващите три глави, посветени съответно на фикционализацията на двамата американски писатели, Фицджералд и Хемингуей и на проследяването на начина, по който техните, и най-вече на жените около тях, наративни идентичности се изграждат в трите биофикции, обект на анализ, а именно в *Z: A Novel of Zelda Fitzgerald* (2013) на Терез Ан Фаулър, *The Paris Wife* (2011) на Пола Маклейн и *Hemingway's Girl* (2012) на Ерика Робък. За съжаление само първите две произведения получават пълно критическо внимание, докато третото остава само спорадично анализирано за целите на сравнителния анализ на доминантните „биосъхранителни“ единици, използвани от авторките, за да пренапишат живота и творчеството на двамата писатели през призмата на живота на жените около тях. И двете глави следват идентична структура, което позволява да се открие играта на жанрове в постмодерните биофикции, както и най-често използваните похвати в тях като пародия и пастиш, интертекстуалност и палимсест.

Заклучението обобщава направените изводи и още веднъж подчертава възможността отделянето на „биосъхранителните“ единици в повествованието да предложи един по-универсален начин за анализ на постмодерните биофикции, посветени на деконструирането и наново конструирането на живота на историческите личности чрез играта на жанрове.

Авторефератът представя основните цели и задачи на дисертацията, както и основните изводи, до които дисертантката достига при анализа на избраните постмодерни биофикции.

Научни приноси

Както стана ясно от по-горе изложеното, основен принос на дисертацията е дефинирането на нова единица на анализ на биофикционалните постмодерни произведения, а именно „биосъхранението“. Другите съществени приноси са свързани с обстояното критическо преосмисляне на биофикционалната игра на жанрове, която показва все по-отслабващата „съпротива“ на биографичното да бъде вкарано в полето на фикционалното. Приносен момент е и представеният анализ на наративните механизми, които спомагат за изграждането на наративните идентичности в трите биофикции, *Z: A Novel of Zelda Fitzgerald*, *The Paris Wife* (2011) и *Hemingway's Girl* (2012). Съпоставителният анализ между

постмодерната биофикция и модернистичния полу-автобиографичен роман от една страна и нефикционалният жанр на пътеписа/мемоара, от друга, допринася за открояване на специфичните особености на постмодерното писане.

Публикации и участия в научни форуми

Представени са пет научни публикации като част от разработваната от дисертантката тематика, като и петте са тясно свързани с темата на представения дисертационен труд. Трябва да се отбележи, че Мария Кръстева е участвала успешно в многобройни конференции и семинари в Северна Македония, България, Румъния, Полша, Сърбия, Босна и Херцеговина, Албания и Унгария, както и в научни проекти в Македония и България.

Особено активно Мария Кръстева участва в работата на Висшия семинар към Университетския комплекс по хуманитаристика „Алма Матер“ като организира три научни събития по темата за интердисциплинарните изследвания в хуманитаристиката, които се проведеха от м. ноември 2017 до м. май 2018 в Софийския университет и в Университета на гр. Щип.

През 2017 г. Мария Кръстева кандидатства с проект за международната стипендия на Дружеството за изучаване творчеството на Ърнест Хемингуей и през месец април, 2017 г. тя получи Lewis-Reynolds-Smith Founders Fellowship.

Заклучение

На базата на всички гореизложени заключения и изводи, изразявам убедеността си, че представената от докторантката дисертация, както и публикациите ѝ по тази тема, дават пълно основание да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в направление 2.1. Филология (американска литература) на Мария Кръстева, задочен докторант към катедра Англицистика и американистика, Фъкултет по класически и нови филологии, Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

06.11.2018 г.

проф. д-р Мадлен Данова